בס"ד

מוסדות תורה וחסד

חוט של חסד

הגליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרה"צ שלום ארוש שליט"א פרשת | וירא | ח"י חשון תשע"ט (27/10/18) | גליון 593

מהי זוהמת הנחש ואיך נפטרים ממנה אחת ולתמיד?

על הפסוק "ויטע אשל בבאר שבע" אומר הזוהר הקדוש שאברהם אבינו תיקן את הקִיצוץ שקצץ אדם הראשון. כלומר, אדם הראשון פגם וחָטָא בעץ הדעת, ונטיעת העץ של אברהם אבינו מסמלת את התיקון שתיקן אברהם את החטא של אדם הראשון.

ומכיוון שעל כולנו מוטל לתקן את חטא אדם הראשון ועל כולנו מוטל ללכת בדרכו של אברהם אבינו ע"ה, לכן נעמיק בנקודה יסודית מאוד בחטא אדם הראשון ובתוצאותיו, ונבין כיצד אברהם אבינו גִילֵם ביישותו את ההיפך הגמור מהפגם והיה נקי לגמרי מכל השפעותיו, ולאור זאת נבין מהי העבודה שלנו וכיצד נזכה גם אנחנו להתנקות ולהיטהר מהחטא.

ראשית נקדים שחטא אדם הראשון הוא השורש של כל החטאים, וממילא כאשר משתדלים ללכת בדרכי הצדיקים שהן דרכי התיקון לחטא אדם הראשון, זוכים לשמירה ולהצלה מכל סוגי היצר הרע ומכל הפגמים והעבירות, וכן זוכים למנוע אדיר שדוחף את האדם קדימה בכל החזיתות בעבודת ה'.

היסוד של החיים

רש"י הקדוש שכל דבריו הם יהלומים ומרגליות, טמן לנו יהלום יקר שבַּיקרים בתוך דבריו הקדושים. כאשר הסית הנחש את חוה, אמר לה שה' יודע שכאשר תאכלו מן העץ ייפקחו עיניכם וה' רוצה למנוע זאת, ולכן ציווה עליכם לא לאכול מהעץ. מבאר רש"י: "כל אומן שונא את בני אומנותו, מן העץ אכל (הקב"ה) וברא את העולם (ומכיוון שהוא שונא אתכם אסר עליכם לאכול מהעץ)".

במילים אחרות **הנחש הכניס בחווה את ההרגשה שה' שונא אותה,** וממנה זה עבר לאדם הראשון ולכולנו. וזאת "זוהמת הנחש", זה ה'לכלוך' הגדול של כל אדם. **הזוהמא היא ההרגשה ההרסנית שהאדם מרגיש שה' לא אוהב אותו, שונא אותו,** וזה שורש כל העבירות. ואם רוצים להתחיל לצעוד במסלול של תיקון האדם ותיקון העולם, חייבים להחדיר ללבנו את הידיעה האמתית שה' אוהב אותנו!

וזאת נקודה מאוד מאוד יסודית בחיים. כבר כתבתי על כך בכמה מקומות ובפרט בספרי "עץ הדעת" שידיעה זו היא הידיעה הכוללת את כל הידיעות והיא יסוד כל החכמות, והיא השורש וההתחלה של האמונה.

מאות אנשים שבורים ורצוצים ממה שעובר עליהם ומהחסרונות שלהם ומהעבירות שלהם ומעוד אינסוף סיבות

כי כאשר חסרה האמונה שה' אוהב אותנו, למעשה אין אמונה. "להאמין" בה' ולחשוב שהוא כביכול שוטר או פקח שרק בוחן ומחפש להכשיל אותנו – זו לא אמונה. רק זו אמונה: להאמין שה' אוהב אותנו כְּאָב את בְּנוֹ, הוא אוהב אותנו אהבה אינסופית כמו שאנחנו ורק רוצה בהצלחתנו, ושגם אחרי העבירה החמורה ביותר ה' מחיה את האדם וזה אומר שהוא אוהב ומאמין בו ורוצה שהוא יחזור בתשובה.

בעיות רבות והסיבה אחת

ומדוע חשוב לי לחזור על כך שוב ושוב? כי אני נפגש בכל יום עם עשרות ומאות אנשים שבורים ורצוצים ממה שעובר עליהם ומהחסרונות שלהם ומהעבירות שלהם ומעוד אינסוף סיבות; ואני יודע שכולם שבורים מסיבה אחת בלבד, הם שבורים מכך שהם חושבים שה' לא רוצה אותם, לא אוהב אותם, שונא אותם, כועס עליהם ועוד מחשבות מעין אלה.

לכן בני ישראל היקרים שימו לבבכם היטב ותחקקו את הדברים על לבכם: **ה' אוהב אותך כמו בן יחיד. כמו שאתה. הוא מצפה ומחכה לך. הוא שמח בכל תנועה שלך. אל תרדוף את עצמך. אל תאשים את עצמך. אל תסתכל על הרע של עצמך. ה' לא מסתכל על הרע שלך (עיין ל"ת יז). ה' מתפאר בך ובכל תנועה שלך. ה' מתגאה בך ומאמין בך והוא אוהב אותך אהבת עולם, אהבה אינסופית, בלי גבול וקץ ובלי שום אינטרסים. כל רצונו של בורא העולם הוא רק שאתה תצליח ושיהיה לך רק טוב, טוב אמתי ונצחי.**

התוצאות של הידיעה

הנקודה הזאת שה' אוהב אותך היא האל"ף של האמונה. היא ההתחלה של הכול. בלי זה אי אפשר להתחיל כלום. כאשר אדם לא מאמין שה' אוהב אותו – הוא לא יכול לבוא לאהבה ולירא; הוא לא יכול לאהוב את עצמו ואת ה' ואת עם ישראל; הוא נעשה מדוכא עצוב ועצל. ולכן אומר רבינו הקדוש ש**עיקר נשיכת הנחש היא עצבות ועצלות** (ל"מ קפט), כי עצבות ועצלות הן התוצאה הישירה של חוסר האמונה בכך שה' אוהב אותך. אם אתה נמצא אצל מישהו שלא אוהב אותך, אתה מדוכא ושבור, וסגור בתוך עצמך, אין לך חשק לדבר אתו, ואין לך חשק לעשות שום דבר בשבילו. ולכן מי שלא מאמין שה' אוהב אותו, לא יכול להתפלל בכלל, ואם הוא כבר מצליח לדבר בשפה רפה, אין לו סיכוי להאריך בתפילה ולהתחנן, כי הוא לא מאמין שה' אוהב אותו ורוצה את טובתו, הוא מלא בזוהמת הנחש.

ולעומת זאת, כאשר אדם מרגיש את אהבת ה' אליו – הוא אוהב את ה' בחזרה, הוא אוהב את עצמו, הוא אוהב כל יהודי, כי כל יהודי הוא הבן של ה' האוהב והאהוב. הוא מלא באש ובאנרגיה, רץ וקופץ ורוקד בעבודת ה', כי הוא מלא ברצונות ובאהבה. טוב לו עם עצמו. קל לו להאריך שעות על גבי שעות בתפילה, כי הוא מבקש מהאוהב הגדול ביותר שלו שרק רוצה את קרבתו ורק רוצה להשפיע עליו את כל הטוב שבעולם.

נוטעים את אילן האמונה בלבנו

וזה היה אברהם אבינו: עמוד האמונה, עמוד האהבה, עמוד הזריזות, עמוד המסירות. מאיפה כל זה נובע? מהאהבה. הוא התנקה לגמרי מכל הרגשה שה' שונא אותו, והיה מלא בהרגשה של אינסוף האהבה של ה' לכל נברא. לכן הוא היה יכול להתפלל אפילו על אנשי סדום שהיו חלאת המין האנושי. הוא האמין שה' אוהב אפילו אותם. ועל ידי האמונה שה' אוהב אותו הוא היה כולו חסד. הוא הרגיש כמה חסד ה' עושה אתו והעביר את זה לכל אדם. הוא נתן לאנשים לאכול רק כדי שירגישו שה' אוהב אותם ודרך זה יגיעו לאמונה. לא דרך הרצאות וסמינרים ולא דרך שכנועים. רק דרך חסד ואהבה. ועל כזה בסיס יציב ובריא צמחה האמונה של כל העולם.

וזה מרומז בנטיעת האשל שנטע אברהם כדי לעשות חסד עם הולכי דרכים. עפ"י דברי חז"ל המובאים ברש"י: על ידי אותו אשל, נקרא שמו של הקב"ה אלו-ה לכל העולם. לאחר שאוכלים ושותים, אמר להם ברכו למי שאכלתם משלו..." ולפי הרשב"ם היה זה מטע עצים להתבודדות ולתפילה. ושני הפירושים הם פירוש אחד, שעל ידי החסד והאהבה וההרגשה שה' אוהב אותך, מגיעים לאמונה שלימה ועושים תשובה ומאריכים בתפילה.

ההתחלה של כל ההתחלות

כל מהלך של התחלה חדשה בעבודת ה' בכלליות ובפרטיות חייב לבוא מתוך הידיעה שה' אוהב אותך. לכן מתוך האמונה האדירה של אברהם שה' אוהב אותו התחיל צמח כל עם ישראל, כל התורה וכל המצוות.

וכן במתן תורה, כאשר עם ישראל התחילו להיות עַם ה' והיו אמורים לקבל תורה ומצוות, זה לא היה אפשרי עד שפסקה זוהמתן כלומר שפסקה מהם ההרגשה שה' שונא אותם, והסימן לכך היה האחדות הנפלאה שהייתה ביניהם ערב מתן ת ו ר ה .

המשך בעמוד 3

בס"ד

סופ"ש שבת שירה

עם הרב שלום ארוש שליט"א

הפייטן יובל טייב

וזמר אורח

17.01.19 | י"א שבט

LAKE HOUSE Kinneret

050-2320100

02-5308000

גן הדעת

פנינים, פתגמים, רעיונות, חידושים לפרשת השבוע

מספרת לנו התורה הקדושה על כך שהקב"ה הוסיף לאברהם ולשרה אות ה"א בשמם כדי שיוכלו להוליד, כי עיקר ההולדה תלוי באות ה"א, בבחינת "הֵא לָכֶם זֶרַע" (בראשית מ"ז), ואברהם ושרה לא הולידו עד שקבלו ה"א זו, כי עיקר ההולדה על ידי הדעת, בבחינת (שם ד) "וַיֵּדַע אָדָם" לכן קטן אינו מוליד (סנהדרין ס"ח:), כי חסר לו דעת.

ושלמות הדעת היא כשאדם משתמש בדעתו, היינו שמוציא שכלו מכוח לפועל, ואי אפשר לאדם להשלים דעתו אלא על ידי עסק שעוסק עם בני אדם לקרבם לעבודת השם יתברך, על ידי זה נשלמת צורתו, כי המתקרבים מחדדים שכלו ובינתו ומביאים אותו להגדיל דעתו ביותר, בבחינת, 'ומתלמידי יותר מכולם' (מכות י) ובשביל זה תלמידים נקראים בנים, כי על ידם בא ההולדה של הדעת.

לכן טרחו אברהם ושרה לגייר גרים, כי זו הדרך להגדיל את הדעת, לעשות נפשות לה' יתברך, להפיץ את האמונה, להפיץ חכמת התורה, כך זוכה אדם לה"א הדעת, כי התלמיד מגדיל את דעת המלמד, לכן נקרא הלומד בשם תלמיד, כי הלימוד הוא בחינת לידה, וכשדעת המלמד גדלה הוא יוצא מגדר קטן ומקבל כח ללידה, והכל לפי רוב המעשים שעושה אדם, כן הקב"ה מעמיק מחשבותיו ומגדיל דעתו, שיוכל להוליד עוד ועוד בנים ותלמידים, בבחינת, "את הנפש אשר עשו בחרן".

והנה זה פלא גדול, הפלא ופלא ממש, שבכל התורה נמצא בדיוק ה' פעמים המילה "וידעת" שזה רמז ברור לה"א הדעת. הראשון, "וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד" (דברים ד לט) שזו הידיעה הראשונה אותה צריך אדם להפנים, שגם הדין הוא חסד, ואין שום כח ביקום חוץ מהכח של ה'. השני, "וְיָדַעְתָּ כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ הוּא הָאֱלֹהִים הָאֵל הַנֶּאֱמָן שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָו לְאֶלֶף דּוֹר"(דברים ז ט) שפירושו, בורא עולם נאמן לתת לך כגמולך על כל מחשבה דיבור ומעשה טוב שעשית, ולא רק שאתה תהנה מזה, אלא כל יוצאי חלציך יהנו מזה לעולמי עד.

השלישי "וְיָדַעְתָּ עִם לְבָבֶךָ כִּי כַּאֲשֶׁר יְיַסֵּר אִישׁ אֶת בְּנוֹ ה' אֱלֹהֶיךָ מְיַסְּרֶךָּ" (דברים ח) היינו שכל מה שעובר עליך יוצא מאהבתו אותך, כי הוא אוהב אותך כמו אב שאוהב את בנו, ומיישר דרכיך בתוכחות מוסר רק מאהבתו אותך. הרביעי "וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ הוּא הָעֹבֵר לְפָנֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא יַשְׁמִידֵם וְהוּא יַכְנִיעֵם לְפָנֶיךָ וְהוֹרַשְׁתָּם וְהַאֲבַדְתָּם מַהֵר כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה' לָךְ"(דברים ט), ופירושו, כשאתה דבוק בבורא עולם אין לך ממה לפחד, כי כל כוחות הסטרא אחרא הכלליים והפרטיים נמסים לפניו וכאין נחשבו. החמישי, "וְיָדַעְתָּ כִּי לֹא בְצִדְקָתְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ כִּי עַם קְשֵׁה עֹרֶף אָתָּה"(דברים ט) שפירושו, אל תחזיק מעצמך כלום, כי כל טוב שיש בך וכל הצלחה שלך היא רק בחסדו עליך, כי אתה מצד עצמך, הייתה מקשה לבך והולך עם תאוותך.

ואת חמשת הידיעות הללו צריך אדם ללמד לעצמו ולזולתו, לזכור בכל שניה ורגע שאין עוד מלבדו, ושהוא נאמן לשלם שכר, ושכל מה שעובר עלינו זה רק מאהבתו אותנו, ושמי שדבוק בו אין לו ממה לפחד, ושהאדם לא יחזיק מעצמו כלום, ובכך דעתו גדלה ונשלמת, והוא זוכה להוליד בנים ותלמידים, שזה עניין תוספת האות ה"א אצל אברהם ושרה, שזכו לכל מה שזכו, בגלל שהיו עסוקים בלעשות נפשות לה' יתברך.

פניני חסידות ברסלב

אֶחָד שָׁאַל לְמוֹהַרְנַ"תְ וְאָמַר לוֹ, שֶׁרוֹצֶה לַעֲזֹב אֶת עֲבוֹדָתוֹ בַּחֲנוּת וְלִחְיוֹת עַל נְדָבוֹת וְלַעֲבֹד אֶת ה' כִּדְבָעֵי. אָמַר לוֹ מוֹהַרְנַ"תְ: "עַכְשָׁו לִבְּךָ בּוֹעֵר לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ הַאלְסְטוּ דֶער בַּייא, אוּלָם אַחַר-כָּךְ, כְּשֶׁתִּפֹּל מִזּוֹ הַהִתְלַהֲבוּת, וְגַם לֹא יִהְיֶה לְךָ פַּרְנָסָה מַה תַּעֲשֶׂה אָז, וְלֹא הִסְכִּים מוֹהַרְנַ"תְ לְמַחֲשַׁבְתּוֹ, אֶלָּא אָמַר לוֹ: "עֲשֵׂה לְךָ שִׁעוּרִים קֹדֶם שֶׁתֵּלֵךְ לַחֲנוּת, וְגַם בַּחֲנוּת עַצְמָהּ תָּכִין לְךָ סְפָרִים וּבְעֵת שֶׁלֹּא יִהְיֶה לְךָ קוֹנִים תִּלְמֹד בָּהֶם, וְתִשְׁתּוֹקֵק וְתִכְסוֹף, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְסַבֵּב סִבּוֹת לְטוֹבָה שֶׁתּוּכַל לְהִפָּטֵר מֵהָעֲבוֹדָה לְגַמְרֵי וְכוּ', וְשָׁמַע לַעֲצַת מוֹהַרְנַ"תְ וְעָשָׂה כֵן וַעֲזָרוֹ הַשֵּׁי"ת אַחַר-כָּךְ וְעָשָׂה לוֹ כִּרְצוֹנוֹ, וְיָכוֹל הָיָה לָשֶׁבֶת רַק עַל הַתּוֹרָה וְהָעֲבוֹדָה. כִּמְדֻמֶּה שֶׁהָאִישׁ הַנַּ"ל הָיָה רַבִּי חַיִּים לִירְסְמַן הַזָּקֵן. (אֲבָנֵי"הָ בַּרְזֶל, שם ס"ב).

הִבְחִינוּ בְּרַבִּי נַשְׁקֶע מִטּוּלְטְשִׁין ז"ל שֶׁכְּשֶׁנִּשְׁאַל לְאֵיזֶה עֵצָה שֶׁהָיָה מֻכְרָח לְהַחְלִיט בַּדָּבָר, הָלַךְ קֹדֶם לִטְבֹּל בַּמִּקְוֶה. (שיש"ק ה - רסב)

א ב של החיים

- ✡ כָּל הַחַיִּים הַיָּפִים שֶׁל הָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה תְּלוּיִים בַּדַּעַת.
- ✡ דַּעַת זֶה חִבּוּר עִם ה'.
- ✡ דַּעַת זֶה לְהַפְנִים אֶת מָה שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ וְלִחְיוֹת לְפִי זֶה.
- ✡ אָדָם בַּר דַּעַת הוּא אָדָם שֶׁחַי בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁ'אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ'.

שו"ת של חסד

קבלת צדקה מנשים נשואות ללא ידיעת בעליהן

דיון הלכתי המוגש ע"י בית ההוראה "חוט של חסד" מאת הרה"ג ר' אלחנן שלום אלגרוד שליט"א

ר"כ ההוראה ודומ"ץ דקהילתינו

שאלה: אנו נוהגים לאסוף צדקה ולמכור תשמישי קדושה (שהכנסותיהם קודש) עבור המוסדות שבהם אנו לומדים. פעמים רבות, אנו מקבלים צדקה או מוכרים תשמישי קדושה לנשים נשואות. האם מותר לנו לקבל מהן כספים ללא ידיעת בעליהן, ואם כן – האם ישנה הגבלה על גובה הסכום?

תשובה: נפסק בשו"ע [יו"ד סי' רמ"ח ס"ד] וז"ל: "גבאי צדקה, אין מקבלין מהנשים ומהעבדים ומהתינוקות, אלא דבר מועט, אבל לא דבר גדול שחזקתו גזול או גנוב משל אחרים. וכמה הוא דבר מועט? הכל לפי עושר הבעלים ועניותם. והני מילי בסתמא, אבל אם הבעל מוחה, אפילו כל שהוא אסור לקבל מהם". מדברים אלו של השו"ע, רואים בבירור שכל מה שאפשר לקבל מנשים הוא דבר מועט, והגדרת דבר מועט הוא לפי המצב הכלכלי של הבית, כמו שכתוב בגמ' [ב"ק קי"ט ע"א] שמבני מחוזא שהיו עשירים היה מותר לקחת מנשותיהם אפילו תכשיטים. וכל זה הוא בסתמא – דהיינו שלא ידוע לנו שהבעל מוחה ומקפיד שהאשה לא תתן צדקה למטרות הנ"ל, אבל היכן שידוע לנו בבירור שהבעל מוחה ולא מסכים שהאשה תתן צדקה עבור מטרה מסוימת – אסור לקחת ממנה אפילו שווה פרוטה.

א"כ, בבתים שאינם שומרי תורה ומצות, יש מקום לכאורה לומר שהבעל מוחה ומקפיד שהאשה לא תתן צדקה למוסדות תורניים (למרות שכמובן דבר זה צריך בירור בכל מקרה לגופו), וממילא יהא אסור לקחת מהאשה אפילו סכום מועט.

אלא שמצינו בדברי הפוסקים כמה וכמה הסתייגויות לדינו של השו"ע, וז"ל המהרש"ל [ים של שלמה ב"ק פ"י סי' נ"ט] בשם הראב"ן: "וראב"ן כתב בספר צפנ"ת פענ"ח, שהאידנא נשים אפוטרופסים של בעליהן, לוקחין מהן כל דבר וכן מקבלין מהן צדקה, אפילו דבר מרובה. ומ"מ נראה, דוקא הכל לפי הבעל והאשה, דלפעמים עיקר השתדלותם בתוך הבית ואינה אפוטרופוס על דבר מרובה, ואף אם היא אפוטרופוס מ"מ אין הבעל מרשה לה אלא כדי להוציא לצורך הבית או אפילו קצת לקנות או למכור כדי להרויח, אבל ליתן צדקה צריכה רשות בעלה, אם לא שהיא אשת חיל ומחייה את בעלה (דהיינו שהיא המפרנסת של הבית) דאז אפילו סך מרובה מסתמא מרשה לה בעלה וניחא ליה, שאם ימחה – תפסיק מלישא וליתן. סוף דבר הכל לפי הענין והסיבה".

הראב"ן מדבר על אשה שמפרנסת את הבית ולכן נחשב כ"אפטרופוס" של בעלה (דהיינו האחראית אל מצבו הכלכלי), ובאשה כזו אומרים הראב"ן והמהרש"ל שמסתמא בעלה נותן לה רשות לתת לצדקה כל סכום שעולה על רוחה, ולא על אשה כזו דיבר השו"ע. אבל במקרה שידוע לנו בבירור שהבעל מוחה באשתו ולא מסכים שהיא תתן כסף לצדקה מסוימת, כותב שם המהרש"ל להדיא שאסור לקבל מאשה זו.

כדעת המהרש"ל – שאסור לקבל צדקה מאשה ואפילו עשירה שעוסקת במסחר ומפרנסת את בעלה כשידוע לנו שבעלה מקפיד על כך, סובר גם שו"ת נודע ביהודה [תניינא יו"ד סי' קנ"ח, הובא בפת"ש יו"ד סי' רמ"ח סק"ג], וז"ל: "ועל דבר השאלה אשר שאל אשתקד: אשה שיודעת שבעלה מקמץ בנתינת צדקה ואינו נותן לפי ערכו, והיא נושאת ונותנת תוך הבית והיא מחלקת צדקות לפי העושר, ויודעת שבעלה מקפיד, אם מותר לקבל ממנה? יפה הורה מעלתו ח"ו לקבל ממנה והוא גזל גמור, ואף שבי"ד כופין על הצדקה, מ"מ מי שם את האשה לשופטת ואשה פסולה לדון? וגם לבי"ד אין רשות ליקח ממנו בלי ידיעתו, רק מודיעין וממשכנין ולוקחין בפניו בעל כרחו, אבל בלי ידיעתו גנבה היא!".

אולם מצינו חבל של פוסקים החולקים על המהרש"ל והנודע ביהודה, וסוברים שאשה רשאית לתת כספים לצדקה אף כשבעלה מקפיד על כך, ובהם שו"ת מהר"ם מינץ [תלמיד תרומת הדשן בסי' ז', מובא בב"ש אה"ע סי' צ"א סוף ס"ק י"ג], המהרי"ל [שו"ת המהרי"ל החדשות סי' ק"ט] ושו"ת נחלת שבעה [שטרות סי' י"ז סק"ז].

ובשו"ת המהרש"ם [ח"א סי' מ"ה] הקשה על דברי המהר"ם מינץ ממה שהובא לעיל בדברי השו"ע [יו"ד סי' רמ"ח ס"ד] בשם הרא"ש שאסור לקבל מהאשה אפילו כל שהוא כשידוע שהבעל מוחה ומקפיד (ואע"ג שאין כאן כל קושיא על המהר"ם מינץ, שהרי הוא מאחרוני הראשונים וקדם לשו"ע וודאי שיכול לחלוק עליו, מ"מ כוונת המהרש"ם היא לנסות ולפשר בין השיטות כך שלא תהיה מח' ביניהם גם להלכה למעשה)? ומתרץ המהרש"ם שכל דברי המהר"ם מינץ וסיעתו נאמרו באשה שיש לה ממון (או בגלל שהיא עשירה מחמת עצמה, או בגלל שהיא עובדת לפרנסתה), ואזי אפילו אם הבעל מוחה ומקפיד – אין כוח בידיו למנוע את האשה מלתת צדקה באיזה סכום שעולה על דעתה ורשאים גבאי הצדקה לקחת מידה; ואילו דברי השו"ע נאמרו באשה שאין לה ממון ובעלה מפרנס אותה, שאזי אם הבעל מוחה ומקפיד – אסור לקחת מידה אפילו סכום כל שהוא.

המהרש"ם הנ"ל אף הוא מסכים לדינא עם דברי המהר"ם מינץ ומביא נימוק נוסף ע"פ נוסח התנאים הנהוג בימינו שעושים קודם לחתונה שכתוב "וישלטו בנכסיהון שוה בשוה", שאזי יש רשות לנשים לתת צדקה אפילו כשבעליהן מקפידים על כך.

גם ערוך השולחן [יו"ד סי' רמ"ח סי"ב] סובר לדינא שאשה עובדת שיכולה לפרנס את עצמה, יכולה לתת כל סכום שרוצה לצדקה ורשאים לקחת ממנה, ואפילו אם ידוע שבעלה מקפיד על כך – אין בכך כלום. וממשיך ערוך השולחן [שם סי"ג] ואומר שה"ה באיש עשיר וקמצן שאינו נותן צדקה לפי יכולתו, שיכולה האשה לתת סכומי כסף לפי מה שהיה ראוי לו לתת, ואפילו אם בעלה מקפיד על כך – אין בכך כלום (שלא כדברי הנודע ביהודה שהובאו לעיל, למרות שערוה"ש מנסה ליישב בדבריו שאין ביניהם מח' למעשה).

איברא, דמצינו שאחרונים רבים ובהם גם אחרוני זמננו, סוברים להלכה כדעת שו"ת נודע ביהודה וסיעתו ולא כדעת המהר"ם מינץ וסיעתו. ובהם שו"ת שואל ומשיב [בספרו יד שאול על יו"ד סי' רמ"ח אות ד'], המהרי"א אסאד [שו"ת יהודה יעלה ח"ב סי' מ"ג], שו"ת משנה הלכות [ח"ב סי' ק"מ, ומסיים שם וז"ל: "והרי כתב מפורש רבינו הנוב"י ז"ל בנידון כדידן – שהמקבל מאשה הרי הוא גזל גמור, ומי ידון נגד רבן של ישראל בסברות מלבו"], שו"ת אגרות משה [אה"ע ח"א סי' ק"ג], שו"ת חלקת יעקב [יו"ד סי' ק"מ], ספר אבן שהם [לג"ר משה אליהו וינמן שליט"א סי' קכ"ו], והגר"ש וואזנר זצ"ל [שו"ת שבט הלוי ח"ב סי' קי"ח, ובח"ה סי' קל"ב אותיות ו'-ח'] החולק לגמרי על כל דברי ערוה"ש. ולכן נראה שראוי לכתחילה להחמיר כדבריהם.

למעשה: גבאי צדקה האוספים כספים ורוצות נשים נשואות לתרום להם, רשאים לקחת מהם סכום מועט (וגובה הסכום משתנה ותלוי במצב הכלכלי של הבעל והאשה) בסתמא (דהיינו כשלא יודעים שהבעל נתן לכך את הסכמתו המפורשת), וק"ו שרשאים היכן שיודעים שהבעל נתן את הסכמתו לכך.

אבל אסור לכתחילה לקחת מאשה סכום גדול (וגובה הסכום משתנה ותלוי במצב הכלכלי של הבעל והאשה) בסתמא, אפילו אם היא אשה עשירה מחמת עצמה או שעובדת לפרנסתה ויכולה לכלכל את עצמה; ורק במקום שהאשה היא המפרנסת של הבית, רשאים לכתחילה לקחת ממנה אפילו סכום גדול בסתמא, כיון שיש לנו רגלים לדבר שהבעל אינו מקפיד על כך.

והיכן שידוע שהבעל מוחה ומקפיד ואינו מוכן שאשתו תתן צדקה למטרה מסוימת, אסור לכתחילה לקחת ממנה אפילו שווה פרוטה.

ובכל מקרה שאכן לקחו מהאשה כסף, בין סכום קטן ובין סכום גדול, אינם חייבים להחזיר הכסף אפילו היכן שהבעל מוחה במפורש ודורש שיחזירו לו את הכסף (דמאחר שנחלקו בזה הפוסקים קיי"ל שאין מוציאים מידי המוחזק).

סיפור לשולחן שבת

החסד שהחזיר למוטב

כל בני העיר, למגדול ועד קטן, הוקירו את הרב הצדיק, שנטל על שכמו את תפקיד "גבאי הצדקה" וטרח לכתת רגליו מדי יום ביומו באיסוף מעות לעשרות העניים שבעירו. "רבי נחומקה"- כך כינו כלם את רבי נחום מהורודנה בכבוד ובחבה שהיה גם לגאי צדקה.

אך היו בין אנשי העיר אחדים שלא רחשו לרבי נחומקה כבוד והערכה. אחד מהם היה עורך דין עשיר וקמצן, שהתרחק משמירת מצוות ותיעב כל דבר שבקדושה.

בדרך כלל היה רבי נחומקה מדיר רגליו מביתו של אותו עורך דין קשה לב, אולם פעם אחת נאלץ לשנות ממנהגו.

☆☆☆

הייתה זו שעת ערב. פנסי הרחוב האירו באור קלוש והטילו צלליות ארוכות על פני הסמטאות הריקות. רבי נחומקה פסע ברחוב החשוך בארשת פנים דאוגה. הוא כבר סיים לעבר בין בתי העיר ולאסוף תרומות, אולם עדין לא הצליח לקבץ את מלא הסכום הנדרש. בזמן האחרון נודע לו על כמה משפחות נוספות שרעבות ללחם, ידע רבי נחומקה, שאם לא ידאג לאותם משפחות אומללות אזי ילך מצבן ויחמיר. לשם כך היה עליו להגדיל את כמות ההכנסות לקופת הצדקה.

אולם כיצד יעשה זאת?! בין האנשים המעוניינים לתת- כבר עבר. אין בררה, צץ לפתע רעיון במוחו, עליו לנסות ולגשת גם לאלה שאינם מעוניינים כל כך לתת... אולי הפעם יתעוררו רחמיהם ויסכימו לפתוח את ידם הקפוצה ולהעניק תרומה לעניי עירם? בצעדים נמרצים פנה רבי נחומקה לעבר ביתו של עורך הדין העשיר. הוא נקש קלות על הדלת והמתין לתשובה. מיד כשפתח בפניו עורך הדין את הדלת, שטח בפניו את בקשתו: מאחר שנוספו בעיר כמה משפחות שמגיעות עד פת לחם וגורלן רע ומר, אולי יסכים להיות שותף למצווה ולתמוך במשפחות הללו..

אולם בטרם סיים רבי נחומקה את דבריו, אדמו פניו של עורך דין מכעס, והוא החל לצעק: "הסתלק מכאן, קבצן שכמוך! מי ביקש ממך לחזר על הפתחים? לא אתן לך מאומה! אל תעז לבוא שוב אל ביתי!" ללא אומר ודברים סב רבי נחומקה על עקביו וחזר אל הרחוב האפלולי, כשבאזניו ממשיכים לצלצל החרפות והגדופים שהשמיע לעברו עורך הדין הכועס.

☆☆☆

לא ארכו הימים, והנה נתרגשה על אותו עורך דין צרה גדולה. הוא נתפס בעבירה על חוקי הממשלה ונדון למאסר של שנתיים ימים.

אשת עורך הדין לא ידעה את נפשה מרב צער ויגון. היא שכרה את הפרקליטים

מִי שֶׁאֵין מַכְנִיס אוֹרְחִים, בָּזֶה מַחֲזִיק יְדֵי מְרֵעִים, שֶׁלֹּא יַחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה. [הכנסת אורחים א']

הטובים והמפורסמים ביותר, שיטהרו את בעלה מן האשמה ויבטלו את ענשו, אולם כל מאמציה היו לשווא. גזר הדין נשאר על כנו: בעלה צריך לרצות את ענשו ולשבת במאסר במשך שנתיים. את כל כספה הוציאה האישה לשלם לפרקליטים ששכרה, וכעת נותרה עניה, גלמודה ומלאה צער.

☆☆☆

באותו שבוע סר רבי נחומקה אל ביתה של האישה. בקולו העדין ניסה לעודד את האישה השבורה ולנסך בה אמונה וביטחון. "השם יתברך ודאי לא יעזבך. אמרי נא לי, "שאל, " איזה סכום דרוש לך כדי לחיות את משפתך למשך שבוע ימים?"

"עשרים וחמישה רובל" ענתה האישה.

"אם כן, הא לך עשרים וחמשה רובלים כהלוואה לקנות את כל הדרוש לך ולבני בתיך למשך השבוע. זאת אייעץ לך: אל תמכרי את דירתך ולא את רהיטיך. המשיכי לנהל את אורח החיים שהתרגלת אליו, וה' יהיה בעזרתך."

מאותו יום ואליך היה רבי נחומקה מגיע אל בית האישה מדי שבוע ומגיש לה בפשטות עשרים וחמשה רובלי. לאחר מכן היה חומק מן הבית ומקפיד כי לא יראהו איש.

☆☆☆

עברו שנתיים ימים. עורך דין סיים לרצות את ענשו ושם את פעמיו לביתו. 'מי יודע,' חשב עורך דין לעצמו בחשש, 'מה מצבם של אשתי וילדי... אולי סבלו מחרפת רעב? אולי נאלצו למכור את הדירה ולהצטופף בחדרון מוזנח ועלוב? האם כעת הם רזים ושדופים, ועיניהם שקועות בחוריהן? ואשתי אולי אמצא אישה מדוכאת ומרת נפש, שנאלצה לעבוד בעבודות בזויות ומפרכות בכל אותה תקופה כדי להחיות את בני ביתה?' כך התרוצצו מחשבות מפחידות בראשו של עורך דין, ופחד עז שיתק את ליבו.

בלב הולם התקרב אל ביתו. על הדלת התנוסס עדין השלט המוכר של שם משפחתו. נראה כי בני משפחתו עוד מתגוררים בדירה זו, חשב באנחת רווחה, הוא נקש קלות על הדלת---

"אבא! אבא!" פרצה הקריאה הנרגשת.

דמעות טשטשו את ראייתו של עורך דין השב. דקות ארוכות לא חשב על שום נושא מלבד על הפגישה המחודשת עם בני משפחתו האהובים.

רק לאחר ששככה ההתרגשות הראשונית, נפנה עורך הדין לסרוק את הבית. לשמחתו ולפליאתו נוכח לדעת כי הבית נראה בדיוק כפי שהיה כשיצא ממנו: אותם רהיטים נאים, אותן נברשות יקרות, אותם חפצי נוי מרהיבים...

"כיצד הצלחת לנהל את הבית? כיצד עלה בידך להמשיך בחיי הנוחות כאלו לא ארע דבר?" פנה משתומם אל אשתו. דמעות עלו בעיני האישה כשנזכרה במיטבם: "אותו זקן שמחזר תמיד על פתחי נדיבים- הוא שהחזיקני בימי מצוקתי. מדי שבוע בשבוע היה מביא לי עשרים וחמשה רובלים! מי יודע מה היה בסופנו לולא עזרתו של רבי נחומקה !"

משמע עורך הדין את הדברים, חוורו פניו. הוא זכר היטב שהתייחס אל רבי נחומקה בזלזול ובהשפלה.

ללא שהות רץ האיש לביתו של רבי נחומקה, נפל לרגליו ובקש בבכי שימחל לו על התנהגותו המחפירה שנתיים לפני כן. הוא הודה לו מעמק ליבו על העזרה הנדיבה שהגיש למשפחתו בשעתם הקשה והבטיח להחזיר את הסכום כולו מיד כשיעלה הדבר בידו.

מאותו יום ואליך הפך עורך הדין לאיש אחר. חזר להיות יהודי שומר תורה ומצוות ופתח את ידו לצדקה וחסד עבור כל נזקק.

המשך דבר ראש הישיבה

כאשר הרגישו שה' אוהב אותם – היה להם קל לאהוב את עצמם ואחד את השני וזו הייתה הנקודה הראשונה והיסודית שעליה היה ניתן לבנות את האמונה, את הנבואה, את כל התורה והמצוות. [ואילו לאחר חטא העגל שחזרה הזוהמא, אנו שוב נתקלים בביטויים כמו 'בשנאת ה' אותנו' וכדומה.]

אם אדם לא מאמין שה' אוהב אותו, לא תעזור לו אפילו נבואה ישירה מה', כמו בלעם שאמר לה' "איני חשוב בעיניך" (רש"י, בלק) ולכן עם כל הנבואה שלו נשאר רשע מרושע, שונא את עצמו ושונא את עם ישראל בכל לבו ונפשו ומאודו. ולכן הוא ההיפך הגמור מאברהם אבינו כמובא במשנה: "מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע".

וכן פורים נקרא 'ההתחלה של כל ההתחלות', כי בו זכו להרגיש את אהבת ה' גם בעומק חושך הגלות והריחוק הרוחני של עם ישראל וכך קיבלו את התורה שנית מאהבה וזו הייתה ההתחלה של כל השיקום של עם ישראל בימי הבית השני וצמיחת כל התורה שבעל פה עד ימינו אנו.

תשובה – מאהבה

וזה היסוד של התשובה. אם אדם לא מאמין שה' אוהב אותו הוא לא יכול לעשות תשובה, הוא רק ברוח מה' כמו אדם הראשון וקין. אבל כאשר אדם מאמין שה' אוהב אותו כמו בן יחיד, הוא מתבונן: אם הבן שלי היה יוצא מהדרך – כמה הייתי מרחם עליו כמה הייתי רוצה לעזור לו! כמה הייתי מתפלל עליו ומשקיע בו! כל שכן בורא עולם, כמה הוא מצפה ומחכה ורוצה שאשוב אליו, ואם אעשה את התנועה הקטנה ביותר ואבוא אליו, כמה הוא ישמח בי וירצה לעזור לי. ולכן אני יכול לעמוד לפניו ולבקש ולהפציר עד שהוא יושיע אותי לגמרי.

יוצא שהאמונה שה' אוהב אותך היא החיסון הטוב ביותר כנגד הייאוש והעצבות, הרדיפה העצמית וכל מחלות הנפש, והיא גם ההתעוררות הגדולה ביותר להזדרז ולהתחזק בעבודת ה' במסירות נפש ולעשות תשובה ולהרבות ולהאריך בתפילה.

לכן עַם ה', חזקו ונתחזקה. מלך העולם אוהב אתכם. אתם אהובים ורצויים אצלו יתברך בלי גבולות ובלי שום אינטרסים. הוא מכנה אתכם בכל כינוי של חיבה ואהבה. אתם יכולים לחזור אליו מכל מקום ובכל רגע ואחרי כל עבירה. תשננו את זה ותחזרו על זה בלי סוף, ואל תתנו לשום מחשבה הפוכה להיכנס ללבכם, כי היא מגיעה מזוהמת הנחש. וכאשר תחיו באמת את הנקודה הזאת, תחיו חיי אושר ושמחה ותגיעו לאמונה שלימה בה' ותזכו לכל הטוב שבעולם בגשמיות וברוחניות.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל.

שלו

קו האמונה
לשמוע אמונה כל יום כל היום
02-6444250
להתחזק יחד עם הרב שלום ארוש שליט"א

דרוש !!!
לבית ספר בנות "שירת מרים" בנשיאות הרב שלום ארוש הי"ו, דרוש בתרומה פסנתר חשמלי במצב טוב, או תרומה לקניית פסנתר חשמלי.
לפרטים 052-3372277

חינוך באהבה

נכשלתי, אני לא כישלון פרק א'

מאת הרב יצחק אבוחצירא. מחנך ויועץ חינוכי

שאלה: מוישי שלנו בן העשר, הוא תלמיד בינוני.
בשונה משאר אחיו המחוננים, מוישי אינו מצליח לגרד את ציון ה-70 במבחנים. אך לא רק ציוניו בינוניים, גם התנהגותו לא כ"כ משביעה רצון ומידי פעם הוא מקבל מכתבים שליליים ממנהל ביה"ס.
ה"בינוניות" שלו ניכרת הן בכיתה והן בבית ועל אף כל המאמצים שלנו לעזור לו, אנו רואים שהוא לא רוצה לקבל את העזרה שלנו ולעזור לעצמו להשתנות.

קראנו במאמרים האחרונים של "משפחה אחת-ילדים שונים" על הבעיות במשפחת אתרוגי ואנו מוצאים עם המשפחה הזו הרבה "מכנה משותף".
בסתר ליבנו, גם אנחנו שואלים את עצמנו "איך צמחה לנו "ערבה" על עץ האתרוגים?!".
אנו מבינים שמוישי ילד מתקשה ומנסים לעזור לו להצליח, מתוך הבנה למצבו ומבלי לפגוע בו-אבל אנו לא מצליחים.
היינו שמחים לקרא איך נוכל להתמודד עם ה"נחת" שמוישי מביא לנו.
השאלה היא: כיצד עלינו להתייחס למוישי, ובעיקר כיצד נצליח להתמודד עם "הכישלון" מבחינה אישית שלנו.

איך אתמודד עם כישלון הילד

<u>תשובה:</u> הורים יקרים, הבעיה שאתם מתארים עם מוישי, מועצמת בהחלט גם על רקע-ההצלחה עם שאר הילדים.
בנוסף לקושי שלכם כהורים, להתמודד עם בעיית הלמידה ובעיות ההתנהגות של מוישי, קיימת גם בעיקר תחושת בושה, תסכול וכישלון אישי כתוצאה מההתנהגות של מוישי.
הרגשת כישלון בוודאי היא מצב לא נעים לא לילד ולא להורים, במיוחד כאשר אתם מנסים לעזור לו להתקדם ולא רואים את האור בקצה המנהרה.
אתם אכן דומים מאוד למשפחת אתרוגי-משפחה המורכבת מילדים בעלי נטיות, רצונות, חשקים והתנהגויות שונות, כל ילד "מיוחד" בצורה שונה וכאילו כל אחד חי בעולם משל עצמו.

באותם מאמרים הרחבנו, שצריך לחנך את הנער "על פי דרכו" דהיינו- דרכו המיוחדת לו, לפי טבעו ותכונותיו כפי שה' יתברך עשה אותו, שהרי לא כל הילדים שווים ובמידה מסוימת לא כולם "אתרוג".
בוודאי הורים שהתברכו בילדים מחוננים, שקטים ועדינים אינם מרגישים קושי או כישלון. אך הורים שקיבלו את הניסיון של ילד עם בעיות לימודיות או התנהגותיות- הגורם תחושת תסכול, בושה וכישלון בחינוכו- נמצאים במבחן גדול של אמונה.
להורים אלו, מתגנבות פה ושם מחשבות: "למה הילד מתנהג כך, איפה טעיתי?!" "למה ה' עושה לנו את זה" אך עלינו לדעת שאין כאן ח"ו פיספוס והכל מושגח ומכוון מה' יתברך, וה' יתברך עושה הכל לטובה והוא רוצה מכם עבודה.

העבודה הראשונה היא "להאמין" שכך ה' יתברך עשה ואין כאן שום טעות. מו"ר הרב שליט"א כותב בספרו "בגן האמונה" (פרק א') כך: תְּשׁוּבָה אַחַת וְיחִידָה יֵשׁ לְכָל הַשְּׁאֵלוֹת, וְהִיא - הָאֱמוּנָה. כִּי עַל יְדֵי הָאֱמוּנָה הַתְּרוּץ פָּשׁוּט וּמוּבָן מְאֹד: יֵשׁ בּוֹרֵא וּמַנְהִיג לָעוֹלָם, וְהוּא מַשְׁגִּיחַ עַל כָּל אָדָם וְאָדָם בְּהַשְׁגָּחָה מְיֻחֶדֶת. וְהוּא קוֹבֵעַ לוֹ אֶת הַתְּנָאִים הַמְּדֻיָּקִים שֶׁבָּהֶם יִחְיֶה: לְאֵיזוֹ מִשְׁפָּחָה יִוָּלֵד, וְעִם מִי יִתְחַתֵּן, אֵיךְ יִרְאֶה, וּמַה יִּהְיוּ תְּכוּנוֹתָיו וְאָפְיוֹ, כַּמָּה יְלָדִים יִהְיוּ לוֹ, וְכַמָּה כֶּסֶף יִהְיֶה לוֹ, וּמִי יִהְיוּ חֲבֵרָיו וּמַכָּרָיו, וְעוֹד פְּרָטִים רַבִּים כְּחֹל הַיָּם.

להיות מנוטרלים

כאשר נאמין שה' יתברך הוא בעצמו כיוון לכך שלילד שלנו יהיו קשיים מסוימים, נוכל להיות "כשירים" להתמודד עם בעיות הילד, כי נהיה "מנוטרלים" ממטען העומס הרגשי השלילי שיש לנו כתוצאה "מכישלון" הילד.
מדרך הטבע, אפילו במידה ואין לנו כלל שייכות עם הבעיה של הילד, אנו מרגישים שכביכול "הכל בגללנו" ומלוות אותנו תחושות של תסכול, צער ואשמה.
דרך האמת של האמונה "שהכל מושגח" וה' יתברך הוא "ריבון כל המעשים" נותנת לנו נקודת פתיחה לעבוד עם הילד מתוך רגיעה, כאילו שהגיע אלינו הילד "של השכן" ואנו דנים בבעיה שלו.
השילוב של ה"אמונה" בדרך הטיפול בילד, גורמת להצלחה, כי הרי הילד שלנו ו"הבעיה" כואבת לנו בחיי היום יום ולכן נאמין ונשקיע את כל הכוחות להתפלל עליו, והיא גם נותנת לנו "נטרול" של הבעיה כי הרי ה' עשה את זה ואנו רק בבחינת "מטפל מהצד" ללא התערבות רגשית-וזוהי עיקר העבודה של ההורים "לחנך באמונה מתוך נטרול רגשות אשם".

הורים יקרים! כאשר הילד חוזר הביתה עם מכתב שלילי מבית הספר, ציון נמוך במבחן, תעודה לא טובה וכדו'- אנחנו מרגישים באיזו שהיא פינה בלב רגשות אשם, תסכול ובושה: "איך הוא יכול לעולל לנו כך, מדוע הוא חייב כל הזמן לעשות לנו בושות... מכולם רואים נחת ורק הוא..."
אב אחד אמר לי פעם בגילוי לב: "אחרי שקיבלתי מכתב התרעה לסילוק בני מבית הספר עקב בעיות משמעת חוזרים ונשנים, הרגשתי שאני רוצה לנקום בילד בגלל מה שהוא עושה לי".

תחושות תסכול ונקם אלו, באיזה שהוא מקום הם די טבעיות וקשה לדרוש מההורים לא לקחת את כישלון הילד באופן אישי, אך עלינו לדעת כי בוודאי תחושות אלו, אינן תורמות לשיפור המצב מאומה- להיפך בדרך כלל הם רק מזיקות יותר, לכן עלינו לעבוד בתחילה עם עצמנו ורק אחר כך עם הילד (על שיטות לנטרול רגשות אשם נכתוב אי"ה באחד הפרקים הבאים)

מה התועלת?

"הפגיעה" שלנו מבעיית הילד היא נורמאלית אך מזיקה.
בכל פעם שאנו נמצאים בסיטואציה ועלינו להגיב, נעצור לשנייה ונחשוב: "האם בתגובה שלי, אני יכול להועיל עכשיו לילד או לא" נניח ומדובר בילד מתקשה בחשבון שקיבל במבחן 60%. כאשר אנחנו מקבלים את המבחן, לפני שאנו חובשים את כובע השופט המחוזי וחורצים את גזר דינו של הילד, עלינו לבדוק מדוע הילד קיבל ציון נמוך, האם זהו ההישג המכסימאלי של הילד או שהוא יכול לקבל ציון יותר גבוה והוא מתעצל?! האם הילד מתאמץ אך מתקשה?! האם אנחנו יכולים לעזור לילד ואולי אנו מתרשלים?!

הפגיעה האישית שלנו נובעת ממחשבה שכאילו יש לנו שותפות בכישלון של הילד- וזוהי טעות. אם הילד מתקשה ודרושה לו עזרה- כמובן שחובה עלינו לעזור לו. אך אם הוא מתעצל- בהחלט מותר לנו להטיל את האחריות של הכישלון על הילד מבלי שאנחנו נפגע או נעלב מהתוצאות של עצלותו.
מה צריך לעשות וכיצד יש להגיב במקרה כזה, תלוי בכל ילד לגופו:
יש ילד שכאשר נראה לו פנים לא מרוצות מציון לא טוב- הוא יבכה ויקבל על עצמו להשתפר.
יש ילד שכשיראה את הפנים שלנו לא מרוצות, יצחק כל הדרך אל הבנק- שהרי זה מה שהוא חיפש.
לכן קשה לכתוב משהו כללי, חשוב להכיר את הסיבות והמניעים של הילד ולהתייעץ עם המחנך של הילד, היועץ בבית הספר או עם איש חינוך.

עלינו לעבוד עם עקרון ההפרדה.

חשוב לזכור שהילד הוא שקיבל את הציון הנמוך ולא הוריו, והציון הנמוך לא תמיד מעיד על הצלחה או כישלון בהורות, לפיכך הוא אינו צריך להשפיע על הדימוי העצמי שלנו מצד אחד, ולא לגרום לילד תחושת דחייה וחוסר ערך מצד שני.
אחד התפקידים החשובים שלנו כהורים הוא לגרום לילד לחוש נאהב תמיד. זוהי התשתית למערכת יחסים בריאה, ורק על הבסיס הזה ניתן לדון עם הילד במשמעויות הציון במבחן או בתעודה באופן ענייני.
ולכן כדאי להגיב באופן פרופורציונאלי: עלינו לזכור שהציון במבחן או התעודה היא משוב עבור הילד בראייה הסובייקטיבית של המורה. זהו כלי הערכה של הישגים הכוללים ידע ומיומנויות שונות, ואינו מנבא בהכרח הצלחה בחיים. כדאי לזכור שהכישלון הוא חלק מן החיים, והתמודדות נכונה עימו מביאה לצמיחה והתפתחות.
לכן יש להפריד בין הילד למעשיו: התעודה מגדירה את הילד כתלמיד, ולא כאדם. והכישלון בחשבון אינו הופך את הילד לכישלון באופן כללי.

לסיכום:

בוודאי ילד המביא "נחת" שלילית יוצר אוירה לא נעימה לעצמו ולהורים. זה טבעי להרגיש מושפל לנוכח הכישלון של הילד ובפרט לנוכח ה"בושה" שהילד גורם.
כל הורה רוצה לרוות נחת מילדיו, אך עלינו להפריד בין "חוסר ההצלחה" שלו לבין ההתייחסות כלפיו מבחינת בן. אסור לנו להרוס את המערכת של יחסים תקינים בינינו לבין הילד.
מהניסיון הייתי אומר: שדווקא לילד המתקשה או הבעייתי, דווקא לילד שלא מביא נחת- צריך להרעיף יותר חום ולאהוב אותו באופן מיוחד, שהרי אם אנחנו לא נעשה זאת- אין מי שיעשה זאת במקומנו ועדיף שהוא לא ימצא את הערכה במקום שלא היינו רוצים שיהיה שם...
לכן עלינו לעבוד על עקרון ההפרדה "הילד נכשל-אך אינו כישלון"
נאהוב את הילד על אף כל מה שעובר עליו ונתפלל שה' יתברך יכוון אותו ואותנו בדרך האמת- כי וודאי שהאמת של ה' היא רק לקרב את הילד ולא ח"ו לרחק אותו.

המשך אי"ה בשבוע הבא.

לייעוץ טלפוני ללא תשלום/או לתיאום פגישה צור קשר בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 0548-434-435
מייל: a0548434435@gmail.com

בדיחות הדעת

אברך צעיר שעלה לארץ ישראל קנה מזגן חדש. והנה המזגן התקלקל וטיפטף מים.
הוא ניסה להסביר בעברית רצוצה לחברה שממנה קנה את המזגן כי המזגן מטפטף ולא הצליח להסביר להם.
לבסוף הוא צעק בטלפון ותיאר את המצב המדויק כך: "המשיב רוח שלי - מוריד גשם !!!"

זמנים וירא תשע"ט

	ירושלים	תל אביב	חיפה	באר שבע
כניסה	17:19	18:36	17:27	18:38
יציאה	18:31	18:32	18:31	18:33
ר"ת	19:10	19:08	19:08	19:11

הפטרת: ואשה אחת מנשי בני הנביאים (מלכים ב ד) תזכורת במוצ"ש בחצות אי"ה מקדימים את השעון שעה אחורה.

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" רח' שמואל הנביא 10, ירושלים ת.ד. 57669. טל: 02-5812210 פקס: 02-5812252 להצטרפות לקבלה בדוא"ל ולתגובות כתבו לנו 5812210@gmail.com

Breslev.co.il

בס"ד
דרושה
ממלאת מקום
לאחראית בוקר
בטלמרקטינג
(במשרדי הישיבה)
בעלת נסיון בניהול צוות מקצועית ואחראית
בעלת אסרטיביות ויחסי אנוש מעולים
יכולת הנעת צוות ותיק חובה!
02-5308002
קו"ח למייל: ba5812210@gmail.com